

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Inträdet på arbetsmarknaden efter yrkeshögskolan

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Befolkningens utbildning

Produktkod

UF0512

Referenstid

2012-2021

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Paula Kossack
E-post	paula.kossack@scb.se
Telefon	010 - 479 60 05

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning	6
2.5	Bearbetningar.....	6
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under insamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata	6
2.6.3	Granskning av makrodata	7
2.6.4	Granskning av redovisning	7
2.7	Skattningsförfarande	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	10
2.7.4	Röjandekontroll	10
3	Genomförande	10
3.1	Kvantitativ information.....	10
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	10
	Bilaga: Frågeformulär	11

1 Statistikens sammanhang

Statistiken bygger på årliga undersökningar riktade mot studerande som examinerats från en yrkeshögskoleutbildning (YH) respektive från kvalificerad yrkesutbildning (KY) 2010-2020. Undersökningen visar inträdet på arbetsmarknaden och överensstämmelsen mellan utbildningen och arbetet.

Liknande inträdesundersökningar genomförs av SCB för gymnasieavgångna och examinerade från högskolan. Utbildningsformerna har undersökts årligen av SCB på uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/UF05012 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De viktigaste statistiska målstorheterna utgörs av

- andel examinerade med arbete som huvudsaklig sysselsättning året efter examen
- andel examinerade med arbete som huvudsaklig sysselsättning året efter examen som har ett arbete som helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen.

Målpopulation består av personer som tagit examen från utbildningsomgångar med avslut året innan undersökningsåret.

2.2 Ramförfarande

Populationen utgjordes av de personer som enligt MYH:s studiedokumentationsregister examinerades från YH/KY-utbildningar med avslutsdatum under 2011-2020. Där ingår endast dem som vid tidpunkten för undersökningen är folkbokförda enligt Registret över totalbefolkningen (RTB).

Det ingår också examinerade som hade gjort sena kompletteringar och tagit examen mellan januari och juni efterföljande år. Av dessa hade majoriteten tagit examen under januari/februari.

Under insamlingsförfarandet framkom det att ett antal personer inte längre tillhörde populationen utan utgjorde känd övertäckning, det vill säga den övertäckning som identifierats. Orsakerna till övertäckning var bland annat att personerna emigrerat eller avlidit.

Populationsstorlek och övertäckning, uppföljningsår 2012-2021

År	Population exklusive övertäckning	Övertäckning
2012	11 976	111
2013	10 620	139
2014	11 119	155
2015	11 102	140
2016	12 780	110
2017	12 471	120
2018	12 789	110
2019	13 247	128
2020	14 302	141
2021	16 812	130

Observationsobjekten är individerna i rampopulationen.

Det är personerna i populationen som är källan till uppgifterna i och med att de svarar på enkätfrågor.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Datainsamlingen bestod av fyra postala utskick, varav utskick ett, tre och fyra innehåller en tryckt enkät. Utskick två var ett så kallat Tack- och påminnelsekort.

Datainsamlingen genomfördes under perioden augusti till oktober/november respektive år.

I ett informationsbrev ombads urvalspersonerna att besvara frågorna och skicka svaret till SCB. I informationsbrevet kunde urvalspersonerna läsa om undersökningens bakgrund, syfte och att undersökningen genomfördes i samarbete mellan MYH och SCB. Informationsbrevet informerade också om att uppgifter hämtades från SCB:s register och att en avidentifierad datafil levereras till MYH. Brevet informerade även om dataskyddslagstiftningen samt offentlighets- och sekretesslagen och att det var frivilligt att medverka i undersökningen.

Data samlades in direkt från de examinerade genom en enkät (webb/papper). Information om andelen webbsvar finns för åren 2019-2021. År 2019 svarade 51 procent på webben, åren 2020 och 2021 var det 55 procent.

Objektbortfall i procent, svarsandel samt svarsandel efter respektive utskick (inflöde), undersökningsår 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt bortfall i procent	34	41	41	41	46	47	45	49	48	54
Totalt svarsandel i procent	66	59	59	59	54	53	55	51	52	46
<i>därav</i>										
Efter första utskicket	36	31	30	28	30	29	30	25	25	24
Efter andra utskicket	13	13	13	13	10	9	11	14	14	10
Efter tredje utskicket	10	8	8	10	9	8	8	4	7	6
Efter fjärde utskicket	7	8	8	7	6	6	7	8	6	6

Samtliga inkomna frågeblanketter prickades av i ett så kallat avregistreringssystem. Registrering av data från pappersblanketter skedde genom att inkomna frågeformulär lästes in maskinellt (skanning). Skanningsprogrammet kontrollerade så att korrekta värden registrerades vid skanningen, till exempel om svar var otydligt markerade. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningsprogrammet, genom så kallad verifiering. Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, upprättades dess utifrån en viss prioriteringsordning eller i vissa fall genom att slumpa mellan två svar. Hanteringen av dubbelmarkeringar gjordes på samma sätt som tidigare år.

2.4.2 Mätning

Frågorna i formuläret (se bilaga) har formulerats av SCB och Myndigheten för yrkeshögskolan i samråd. Frågeformuläret har granskats utifrån mätteknik.

Frågeformulärets omfattning har varit stabilt över tid. Det har varierat mellan 12 och 15 numrerade frågor. En fråga har bestått av två delfrågor. Frågeformuläret innehöll dessutom flertalet hoppfrågor.

De frågor som är oförändrade över tid och som därför ingår i den officiella statistiken handlar om följande:

- Huvudsaklig sysselsättning innan utbildningen
- Huvudsaklig sysselsättning året efter utbildningen
- Överensstämmelse mellan arbete och utbildning

- Mer eller mindre kvalificerade arbetsuppgifter jämfört med innan utbildningen (redovisning från 2013)
- Genomförande av LIA (Lärande i arbete) hos nuvarande arbetsgivare
- Samma eller annan arbetsgivare nu som innan utbildningen
- Tiden från avslutad utbildning till första jobbet
- Nöjdhet med utbildningen.

Statistikens kvalitet beskrivs kvalitetsdeklarationen.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Bortfallet mäts som andel uteblivna svar av samtliga i urvalet exklusive övertäckningen. För att hålla nere bortfallet skickades tre påminnelser. Se avsnittet om datainsamlingsmetoder för mer information.

Inga adaptiva strategier användes för att minska bortfallet.

2.5 Bearbetningar

Uppgifter om de utbildningar som ingick i undersökningen hämtades från Myndigheten för yrkeshögskolan. Dessa uppgifter inkluderar utbildningsområde och detaljerad utbildningsinriktning, studietakt, studieform, utbildningslängd omräknad till heltid, studielän och funktionella analysregioner.

Uppgifter om de examinerades kön, ålder, nationell bakgrund och högsta utbildningsnivå innan yrkeshögskoleutbildningen påbörjades hämtades från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB).

Inga imputeringar av partiellt bortfall eller objektsbortfall har gjorts.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under insamlingen

Registrering av data från frågeformulär på papper skedde genom att inkomna formulär lästes in maskinellt (skanning).

Skanningsprogrammet kontrollerar att korrekta värden registrerades vid skanningen, till exempel om svar var otydligt markerade. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningsprogrammet, genom så kallad verifiering.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, gjordes en markering i datafilen för senare manuell kontroll. Rättning av dubbelmarkeringar skedde efter en viss prioritetsordning eller i vissa fall slumpmässigt mellan två svar alternativt utifrån svaren på andra frågor i frågeformuläret.

Ytterligare kontroller som gjordes var bland annat att endast valida värden förekom i materialet samt att så kallade hoppinstruktioner hade efterföljts.

2.6.3 Granskning av makrodata

Eftersom många totaler och deltotaler återkommer i flera av de tabeller som tas fram och publiceras, jämfördes antalsuppgifterna mellan tabellerna.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskades samtliga framställda tabeller.

SCB kontrollerar att alla tabeller finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller granskas så att de är korrekta. Slutligen utfördes kontroller av överensstämmelse där samma siffervärde eller text används på flera ställen.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Undersökningarna är totalundersökningar med bortfall. Kalibrering har använts för att kompensera för bortfallet.

Vikter har beräknats så att resultat kan redovisas för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikterna kompenserar för objektsbortfallet men inte för det partiella bortfallet. Om vikterna inte används så kan resultaten bli helt missvisande, speciellt som olika urvalspersoner haft olika sannolikhet att komma med i urvalet.

De kalibrerade vikterna har den egenskapen att de vid skattning av populationstotalen, för var och en av de hjälpvariabler som används för att fastställa de kalibrerade vikterna, resulterar i en skattning som överensstämmer exakt med den registrertotal som används för att fastställa de kalibrerade vikterna. Detta innebär bland annat att alla antalsskattningar för hjälpvariablerna som baseras på de kalibrerade vikterna överensstämmer med de storheter som finns i undersökningens rampopulation.

Kalibreringen (punktskattningar och konfidensintervall) och de tabeller som presenteras i temarapporten har tagits fram med hjälp av SAS och variansprogrammet ETOS.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Vikter har beräknats för att kunna redovisa statistiken för hela populationen och inte endast för de svarande. På grund av bortfall i enkätundersökningen så används hjälpinformation på individnivå i avseende att reducera de skevheter som detta bortfall kan leda till.

För att få god kvalitet på skattningarna används hjälpinformation. Ett antal variabler, som samvarierar med svarsbenägenhet och som skulle användas som redovisningsvariabler, har används för viktberäkning och estimation.

Hjälpsvariablerna har tagits fram utifrån en analys av datamaterialet respektive år och de skiljer sig därför från år till år. En del variabler används också i olika varianter gällande antal undergrupper.

Hjälpsvariabler 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Utbildningsområde	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kön	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ålder	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Civilstånd	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Inkomst	x	x		x	x	x				x
Studieform	x	x						x	x	x
Studietakt	x	x				x		x	x	x
Studielän	x	x								
Bakgrund	x	x	x	x	x	x	x	x		
Utbildningsnivå	x	x	x			x	x	x	x	x
Födelseland			x	x	x		x	x	x	x
Sysselsättningsstatus			x	x	x					
Studieregion			x	x	x					

Variablerna används som hjälpinformation i en kalibreringsestimator. Estimatoren används för att skapa kalibrerade vikter och kalibrerade skattningar av de parametrar som är av intresse.

Vi har en population U bestående av N personer. De parametrar vi är intresserade av är vanligtvis funktioner av två totaler $Y = \sum_U y_k$ och $Z = \sum_U z_k$, där y_k är värdet på variabel y för person k och z_k värdet på en annan variabel för samma person. Vanligtvis är y (och även z) en dikotom variabel, d.v.s.

$$y_k = \begin{cases} 1 & \text{om person } k \text{ har studerade egenskap} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases}$$

Vanligtvis är vi också intresserade av parametrar för redovisningsgrupper. Låt oss benämna dessa $U_1, \dots, U_d, \dots, U_D$, där

$U = \bigcup_{d=1}^D U_d$. Totalen för redovisningsgrupp d kan skrivas

$$Y_d = \sum_U y_{dk}$$

$$\text{där } y_{dk} = \begin{cases} y_k & \text{för } k \in U_d \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases}.$$

Z_d bildas på likartat sätt.

En generell parameter för redovisningsgrupp d (d kan också avse hela populationen) kan skrivas $\theta_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$, där C är en konstant.

Den vanligaste parametern är en procentuell andel, som erhålles när $C = 100$ och $z_k = 1$ för alla k , och y är definierad enligt (4.1). Om vi låter N_d vara antalet personer i redovisningsgrupp d , då kan parametern skrivas

$$P_d = 100 \frac{\sum_U y_{dk}}{N_d}$$

I den "konventionella" estimatorn används ingen ytterligare hjälpinformation än stratifieringsinformationen.

I syfte att erhålla en estimator med mindre urvalsfel och bortfallsskevhet än den "konventionella" estimatorn ovan utnyttjar vi hjälpinformation också i estimationen. Vi bildar en hjälpvektor $\mathbf{x}_k$, som anger till vilka kategorier av kön + ålder + födelseland + utländsk bakgrund + civilstånd + utbildningsområde + studietakt + studieform + högsta uppnådda utbildningsnivå som person k tillhör. Vi framställer hjälptotalerna $\sum_{U_d} \mathbf{x}_k$ och utnyttjar denna hjälpinformation i en kalibreringsestimator.

Kalibreringsestimatorn för totalen Y_d har följande utseende:

$$\hat{Y}_{wd} = \sum_r d_k v_k y_{dk}$$

där

$$d_k = N_h / n_h \text{ för } k \in r_h$$

och

$$v_k = 1 + \left(\sum_U \mathbf{x}_k - \sum_r d_k \mathbf{x}_k \right)' \left(\sum_r d_k \mathbf{x}_k \mathbf{x}_k' \right)^{-1} \mathbf{x}_k$$

Vid skattning av en parameter av typen $\theta_d = C \frac{Y_d}{Z_d}$ skattas respektive total med hjälp av kalibreringsvikten v_k .

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Konfidensintervall är beräknade enligt en metod som i 95 procent täcker in det sanna värdet och beräknas enligt formeln:

$$Punktskattning \pm 1,96 \times \text{estimatorns medelfel}$$

2.7.4 Röjandekontroll

I tabellerna redovisas inga resultat för frågor med färre än 4 svar samt för svarsalternativ med färre än 3 svar. I det första fallet sekretessprickas svar för samtliga svarsalternativ. I det andra fallet sekretessprickas enbart svarsalternativet med färre än 3 svar.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Se tabellen nedan för information om rampopulation och övertäckning samt antal svar och svarsandel.

Rampopulation, övertäckning, antal svar och objektbortfall i procent, uppföljningsår 2012-2021

År	Rampopulation inklusive övertäckning	Övertäckning	Antal svar	Andel svar i procent
2012	12 087	111	7 881	65,8
2013	10 759	139	6 226	58,6
2014	11 274	155	6 587	59,2
2015	11 242	140	6 503	58,6
2016	12 890	110	6 868	53,7
2017	12 591	120	6 583	52,8
2018	12 899	110	7 090	55,4
2019	13 375	128	6 695	50,5
2020	14 443	141	7 507	52,5
2021	16 942	130	7 719	45,9

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.

Bilaga: Frågeformulär

Frågorna 4, 5, 8, 9, 10, 11, 16 och 19 har varit oförändrade över tid och ingår därför i den officiella statistiken. Frågeformuläret avser uppföljningen 2022.

**Du avslutade en
yrkeshögskole-
utbildning 2021.
Vad gör du idag?**

Uppföljning av examinerade från YH-utbildningar med avslut 2021

1. Har du studerat på universitet/högskola eller någon annan eftergymnasial utbildning <u>innan</u> den YH-utbildning som du avslutade 2021? <i>Exempel på andra eftergymnasiala utbildningar: yrkeshögskolan, polisutbildning, konst- och kulturutbildning, yrkesutbildning på folkhögskolan.</i>	☐ Ja ☐ Nej → Gå till fråga 3
2. Har du tagit examen eller motsvarande från universitet/högskola eller någon annan eftergymnasial utbildning <u>innan</u> YH-utbildningen som avslutades 2021?	☐ Ja ☐ Nej
3. Vilket/vilka var skälen till att du valde att studera på YH? <i>Flera alternativ kan markeras.</i> <i>Om du har studerat på flera YH-utbildningar, tänk på den som avslutades 2021.</i>	☐ Jag hade ett arbete, men ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden ☐ Jag var arbetslös och ville förbättra mina möjligheter på arbetsmarknaden ☐ Jag ville byta yrke ☐ Jag ville vidareutbilda mig inom mitt yrke ☐ Jag ville ta nästa steg i min karriär ☐ Jag ville gå en praktisk utbildning ☐ Jag ville få kontakt med arbetsgivare ☐ Annan orsak, skriv vilken:
4. Vilken var din huvudsakliga sysselsättning under sexmånadersperioden <u>före</u> din YH-utbildning? <i>Markera endast ett alternativ.</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet eller semester, ange din normala sysselsättning.</i>	☐ Anställd ☐ Egen företagare/anställd i eget AB ☐ Arbetssökande/arbetsmarknadspolitisk åtgärd (även studieinriktade åtgärder) ☐ Studerande ☐ Annat
5. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning idag? <i>Markera endast ett alternativ.</i> <i>Vid tillfällig frånvaro, t.ex. sjukdom, föräldraledighet eller semester, ange din normala sysselsättning.</i>	☐ Anställd → Gå till fråga 8 ☐ Egen företagare/anställd i eget AB → Gå till fråga 10 ☐ Arbetssökande/arbetsmarknadspolitisk åtgärd (även studieinriktade åtgärder) → Gå till fråga 16 ☐ Studerande ☐ Annat → Gå till fråga 16
6. Inom vilken utbildningsform studerar du idag? <i>Om du studerar inom flera utbildningsformer, välj den du lägger mest tid på.</i>	☐ Universitet/högskola ☐ YH, annan utbildning än den jag tog examen från 2021 ☐ Annan eftergymnasial utbildning, t.ex. polisutbildning, konst- och kulturutbildning, yrkesutbildning på folkhögskolan ☐ Gymnasial utbildning på t.ex. Komvux eller en arbetsmarknadsutbildning ☐ Annan utbildningsform

7. Av vilken anledning studerar du idag? <i>Flera alternativ kan markeras.</i>	☐ Jag har haft svårigheter att få ett arbete efter min YH-utbildning. → <i>Gå till fråga 16</i> ☐ Jag vill bredda mig inom det område som min YH-utbildning var inriktad mot. → <i>Gå till fråga 16</i> ☐ Jag vill få en teoretisk fördjupning inom det område som min YH-utbildning var inriktad mot. → <i>Gå till fråga 16</i> ☐ Jag har ändrat mig och vill arbeta med något annat än det min YH-utbildning var inriktad mot. → <i>Gå till fråga 16</i> ☐ Annan anledning, skriv vilken: → <i>Gå till fråga 16</i>
8. Genomförde du någon LIA-kurs hos din nuvarande arbetsgivare? <i>LIA = Lärande i arbete</i>	☐ Ja ☐ Nej ☐ Hade inte LIA
9. Har du samma arbetsgivare idag som före din YH-utbildning?	☐ Hade ingen anställning → <i>Gå till fråga 11</i> före YH-utbildningen ☐ Ja ☐ Nej
10. Har dina arbetsuppgifter förändrats jämfört med arbetsuppgifterna innan din YH-utbildning?	☐ Ja, de är mer kvalificerade ☐ Ja, de är mindre kvalificerade ☐ Nej, de är likvärdiga ☐ Inte jämförbart
11. Hur överensstämmer ditt nuvarande arbete med din YH-utbildning?	☐ Helt eller till största delen → <i>Gå till fråga 13</i> ☐ Till viss del → <i>Gå till fråga 13</i> ☐ Inte alls
12. Vad är skälet till att ditt arbete inte alls överensstämmer med din YH-utbildning? <i>Flera alternativ kan markeras.</i>	
13. Oavsett om din arbetsgivare krävde det eller inte, tycker du att din YH-utbildning var en förutsättning för att du skulle få ditt nuvarande arbete?	☐ Ja, helt eller till stor del ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls

14. I vilken utsträckning tycker du att ...		Helt eller i stor utsträckning	I viss utsträckning	Inte alls
a.	... du på din YH-utbildning fick lära dig det du behöver för att utföra ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐
b.	... du använder det du lärde dig på YH-utbildningen i ditt nuvarande arbete?	☐	☐	☐
15. Arbetar du inom något eller några av de områden din YH-utbildning var riktad mot?		☐ Ja, helt eller till största delen ☐ Ja, till viss del ☐ Nej, inte alls		
16. När fick du ditt första arbete/startade eget företag efter din YH-utbildning? <i>Räkna med alla avlönade arbeten oavsett längd, t.ex. vikariat och sommarjobb.</i>		☐ Har inte arbetat efter YH-utbildningen ☐ Hade redan arbete när utbildningen avslutades ☐ Inom 1 månad ☐ Inom 2–6 månader ☐ Efter mer än 6 månader		
17. Genomförde du någon LIA-kurs under pandemin, dvs. under mars 2020 eller senare?		☐ Ja, bara under pandemin ☐ Ja, både innan och under pandemin ☐ Nej → <i>Gå till fråga 19</i>		
18. Genomförde du någon LIA-kurs på annat sätt än fysiskt på arbetsplatsen pga. att pandemin påverkade kursens utformning, t.ex. att du istället fick göra LIA på distans eller skolförlagda uppgifter? <i>Om du gått flera LIA-kurser under pandemin, svara för den senaste. Markera endast ett alternativ.</i>		☐ Ja, genomfördes <i>helt</i> på annat sätt pga. pandemin ☐ Ja, genomfördes <i>delvis</i> på annat sätt pga. pandemin ☐ Nej, bara fysiskt på arbetsplatsen ☐ Inget av ovanstående sätt		
19. Hur nöjd eller missnöjd är du med din YH-utbildning som helhet?		☐ Mycket nöjd ☐ Ganska nöjd ☐ Ganska missnöjd ☐ Mycket missnöjd		

Tack för att du svarade på enkäten!

Tryckt på 100% klimatneutralt papper från Skog och Skogsbruk AB

SCB22037_01 Augusti 2022